

VOORAF

Dick de Jong

Voorafgaand aan een nieuwe opzet van Beknopt is het nodige onderzocht. De eerste vraag die dan boven komt is: wat is de functie van een nieuwsbrief. Daarmee kom je al gauw uit bij de kerntaak van de organisatie: de hoofdtak van elk museum is primair het opbouwen van een collectie. Een tweede daaruit voortvloeiende taak is - een deel van - die collectie exposeren om hiermee geld te genereren voor de instandhouding van de verzameling.

Met dat in het achterhoofd hebben in 1988 acht zakenlieden de voormalige boerderij De Koperen Knop gekocht met als doel een daad stellen voor behoud van de cultuurhistorie van de streek in de vorm van een museum. Dat was nodig, want in de overwegend zakelijk georiënteerde streek, is dan nauwelijks aandacht voor cultuur. Daar heeft De Koperen Knop verandering in gebracht. En om zoveel mogelijk mensen hierover blijvend te informeren en hierbij te betrekken moet het museum naar buiten treden; onder meer met Beknopt.

SCHOLENWEDSTRIJD

Veel basisscholen in de wijde omgeving zijn begin 2025 uitgenodigd met de jaarlijkse scholenwedstrijd mee te doen. Een speciale lesbrief gaf informatie en richtlijnen voor de opdracht: het maken van een fantasie-insect en hun behuizing. Met chenilledraad, koperdraad of ander materiaal ontstonden fraaie werken. Daarnaast ontwierpen de leerlingen een leefomgeving. Zoals een huisje of een holletje, geïnspireerd op boerderijen van vroeger. Vergelijkbaar met de locatie en functie van Museum De Koperen Knop, vroeger ook een boerderij.

Links de finalisten.

Tijdens een feestelijke bijeenkomst op 28 mei 2025 werden de prijswinnaars bekend gemaakt:

- 1^e prijs: Eben-Haëzer school Leerbroek
- 2^e prijs School met de Bijbel De Wegwijzer Nieuw-Lekkerland
- 3^e prijs IKC Merwedeschool Hardinxveld-Giessendam

Met dank aan:

KRIEBELIG

Column: Liesbeth Leenman

Ik zal het meteen maar openlijk bekennen: ik heb het niet zo op insecten. Al dat gefriemel, gekriebel, gezoem en -nog erger- dat geprik! In mijn beleving zijn muggen, wespen en zeker spinnetjes typisch van na de zondeva. Natuurlijk heb ik er weet van dat insecten bijzonder nuttige beestjes zijn en er bijvoorbeeld voor zorgen dat wij kunnen genieten van fruit, maar... Ze zijn bepaald niet mijn favoriete diersoort.

Toch, eerlijk is eerlijk, heb ik mijn mening onlangs bij moeten stellen.

Simpelweg door een bezoekje aan de expositie 'Insecten uitvergroot'. Ik dacht dat ik voortdurend zou lopen griezelen bij het zien van al die reusachtige insecten, maar niets is minder waar. Práchtig! Ik keek mijn ogen uit.

Zo enorm uitgezoomd zie je pas goed hoe wonderlijk mooi al die friemelige beestjes er eigenlijk uitzien. Ook de verhalen, erbij geschreven of verteld, waren heuse eye-openers.

Geen wonder dat veel kunstenaars geïnspireerd zijn door insecten! En hoe!

Wat een prachtige kunstwerken, ook te zien in de tentoonstelling! Heel divers, maar stuk voor stuk inspirerend. Ik heb er een poos rondgelopen. Wát een mooie expositie! Bijzonder boeiend, voor zowel volwassenen als kinderen.

Thuis spoorde ik enthousiast mijn man aan een keer mee te gaan kijken naar al die insecten. Gedachtig aan een bepaald incident tijdens onze vakantie vorige week keek hij me echter hoogst verbaasd aan. Hij was er namelijk getuige van hoe een enorme kelderspin, nota bene tijdens onze maaltijd, zich slechts iets verwijderd van mijn hals over mijn bloes voortbewoog. En ook van mijn, laten we het houden op: heftige, reactie daarop. Ik ben er niet trots op, maar van ons tweeën, in en op de bloes, heeft slechts één het overleefd.

En aangezien u nu dit stukje van mijn hand leest, valt niet moeilijk te raden wie. Insecten? Absoluut het bekijken waard. Maar wat mij betreft graag met gepaste afstand.

UIT HET DEPOT: SCHENKING - HERKOMST ONBEKEND

Alida Ambachtsheer

VERBORGEN BOODSCHAP IN BAKSTEEN In november 2024 ontving het museum van Erik van Stavel een schenking van twee ronde gietijzeren ornamenten. Het ene ornament heeft een reliëfdecor van een menselijk hoofd en de andere een zandloper. Omschrijving: functie onbekend, mogelijke datering 17^e eeuw. De eerste heeft een doorsnede van 78 mm en een randhoogte van 25 mm en de andere van 76 mm en een randhoogte van 20 mm. Na diverse experts te hebben geraadpleegd en een zoektocht op internet kwam het museum niet verder. Maar... Bij het doorbladeren van het tijdschrift Seasons van eind 2015 bracht licht in de zaak. In een artikel gaat het over loodgietersdochter Dorien Pronk, die tijdens een bezoek aan Kasteel Doornenburg in een museumvitrine een baksteen ontdekte met een loden schijf. Dit was waarschijnlijk een bouwoffer, in 1960 gevonden in een partij stenen uit 1500 die werden gebruikt voor restauratie van de kasteelmuur. Het was een amulet die de bewoners geluk moest brengen dan wel hen tegen onheil beschermen. Het inspireerde Dorien om met het familiegereedschap uit 1882 zelf bouwoffers te gaan maken. Haar bouwoffers zijn gegraveerde loden schijven die zich in de muur of op een andere plaats in het huis bevinden. Op deze schijf worden de namen van de bewoners, bouwjaar van het huis en de datum waarop het nieuwe huis wordt betrokken gegraveerd. Er wordt ook een zogenaamde verwijzer bij geleverd. Deze wordt aan de buitenmuur bevestigd zodat men weet dat er een bouwoffer zich in het huis bevindt. De twee gietijzeren objecten die Museum De Koperen Knop ooit als schenking heeft ontvangen (zie onderstaande drie foto's), lijken op deze verwijzer, ornament met roos.

Ze lijken erop, maar zijn het elementen met een vergelijkbare functie. Of zijn het heel andere zaken. Misschien waren ze aan een hekwerk bevestigd of een onderdeel van een grafsteen of... Wie weet is er onder de lezers van Beknopt iemand die ons de oplossing van dit raadsel kan aanreiken. Mail uw oplossing van dit raadsel naar: koperenknop@koperenknop.nl

Dit is de variant uit Seasons.

IN HET KORT - DE HUIDIGE EXPOSITIE

Edith van der Hoogt-Drinkwaard

Sinds 24 mei is De Koperen Knop omgetoverd in één groot insectenhotel. Tot eind augustus zijn insecten in allerlei verschijningsvormen zeer welkom op het adres Binnendams 6, met de expositie Insecten Uitvergroot. Plinius de Oudere, amateur-wetenschapper, schreef al in

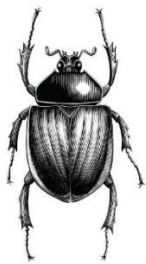
zijn encyclopedisch werk *Naturalis Historia* ± 79 nChr: 'De natuur is het bewonderenswaardigst in de kleinste dingen'. Ook leverde hij destijds al kritiek op de respectloze manier waarmee mensen met de aarde omgaan. Wat dat betreft was hij zijn tijd ver vooruit.

Toen ik mij enigszins ging verdiepen in deze expositie stuitte ik op het boek 'Terra insecta' van de Noorse professor Anne Sverdrup-Thygeson, waarin zij vertelt over de fascinerende beestjes die de wereld draaiende houden. Zij werkt met insecten en krijgt vaak vragen als: wat is het nut van een wesp, of waarom zijn er eigenlijk steekmuggen? Want natuurlijk zijn er ook plaagdiertjes, maar als je het afzet tegen de massa wriemelende beestjes die elke dag ons leven redden, zijn het er echter niet veel. Wat betreft de vervelende soorten, geeft zij drie antwoorden:

Allereerst zijn in de natuur plaagdiertjes ook nuttig. Steekmuggen bijvoorbeeld zijn belangrijk voedsel voor vissen, vogels, vleermuizen en andere dieren. Muggen- en vliegengwormen zijn nuttig voor dieren die veel groter zijn dan zij. Ze hebben als kringen in het water effect op het hele ecosysteem. Ook de wesp is waardevol voor ons en voor anderen. Wespen helpen met de bestuiving van planten, ze eten plaagdiertjes waar wij liever niet te veel van hebben en vormen een voedselbron voor wespdevieën en veel andere dieren.

Ten tweede kunnen ze nuttige oplossingen aandragen waar je die het minst verwacht. Dat geldt ook voor diertjes die wij smerig en lastig vinden. De larven van bromvliegen maken lastige wonen schoon, de larven van meeltorren eten plastic en er wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van kakkerlakken bij reddingswerk in ingestorte of ernstig verontreinigde gebouwen.

Ten derde vinden veel mensen dat alle soorten het recht hebben hun leven te leven. Dat wij mensen geen recht hebben om vanuit een kortzichtig oogpunt te bepalen welke soorten wel en niet schattig zijn of nuttig voor ons. Dat betekent dat wij een morele verplichting hebben ons uiterste best te doen om te zorgen voor alle schepsels, ook die beesten die niet direct een zichtbare waarde vertegenwoordigen, insecten zonder zachte vacht of grote bruine ogen, en soorten die wij maar niks vinden. **wordt vervolgd**

TERUGBLIK

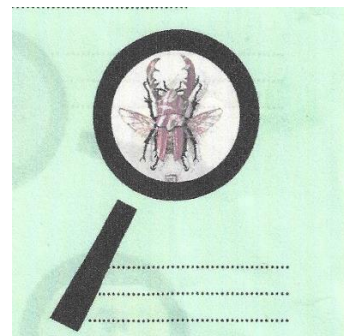
BOMEN VAN VERBINDING

De reizende expositie is inmiddels doorgetrokken naar Nijmegen en verder. We kunnen terugkijken op een geslaagde gebeurtenis.

WORKSHOP

Op 24 mei 2025 is door de Scouting onder leiding van Ingrid Bunnik een grote buitenlibelle gemaakt, die een tijdelijke plaats heeft gekregen op het gazon bij de voorkant van het museum en daar door iedereen te bewonderen is.

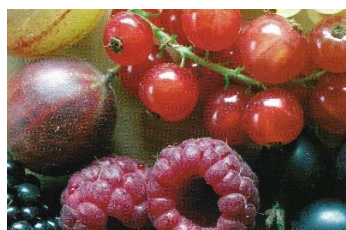

DETECTIVESPEL

Eerder dan in de voorgaande jaren gebruikelijk was, ging het detectivespel van start.

Textiele zorgen; voor textiel zorgen.

Zomerse vruchten.

Mooi, dat nieuwe riet.

Schenkingen; links een particulier kinderserviesje en rechts de grafzerk van de smid van Giessen-Oudekerk, geschenken door de Gemeente Molenlanden.

AANKONDIGING

WORKSHOP TEXTIEL

Marijke van Welzen verzorgt zaterdag 5 juli 2025 een workshop textielcollege. De deelnemers maken met gekleurde stoffen een kleine collage van een vlinder. Als inspiratie en oefening voor een groter project. Zij geeft ook tips voor het verwerken van de vlinder op kleding of een tasje. Ook kinderen onder begeleiding van een volwassene zijn welkom.

Dit start om 13.00 en duurt 2 uur.

De deelnemers betalen € 25 p.p., inclusief materialen en koffie of thee. De deelnemers moeten vooraf aanmelden via directiesecretariaat@koperenknop.nl. Breng zelf een schaar mee.

OPROEP AAN KUNSTENAARS

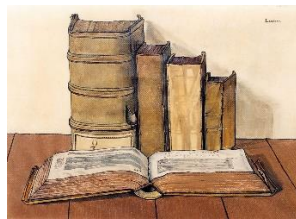
Voor de dubbelexpositie INSPIRATIE, die uit twee delen bestaat:

1 BOEKEN als inspiratiebron 14.02.26 t/m 11.04.26

2 MUZIEK als inspiratiebron 18.04.26 t/m 06.06.26

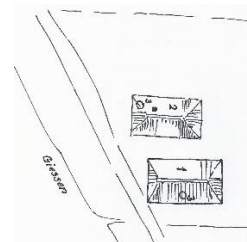
Kunstenaars worden uitgenodigd zich te laten inspireren door de magie van boeken en de kracht van muziek. Of je nu schildert, beeldhouwt, schrijft, fotografeert of muzikkliefhebber bent, laat je creativiteit stromen en vertaal woorden en klanken in een unieke kunstvorm.

Ontdek hoe je boeken, verhalen en muziek kan omzetten in beelden en breng het tot leven in kleur en vorm. Je kunt je ook voor beide disciplines aanmelden! Dit kan via het aanmeldformulier op de website www.koperenknop.nl en moet voor 1 oktober 2025.

HET MUSEUM - SITUERING

De plaats waar nu De Koperen Knop staat, is het begin van het ambacht Giessendam. Ongeveer in het midden van het vroegere grote ambacht Ghyssse (1382). De boerderij staat samen met de oostelijke buurboerderij (Binnendams 4) op een extra grote woonheuvel. Ook staat deze, in tegenstelling tot vrijwel alle andere boerderijen, niet parallel aan de kavelsloot. Mogelijk stonden er al voorgangers van de boerderij op deze plek vóórdat het kavelpatroon was vastgesteld. Het valt op dat de twee weren land in breedte sterk afwijken van de andere kavels van 14 hectaren. Een ruwe schatting maakt duidelijk dat de boerderij bij de ontginning ongeveer 50 hectare kreeg toebedeeld. Door het aanleggen van hennepakkers (16^e en 17^e eeuw) en het dempen van sloten is daar op de topografische kaart weinig meer van te merken, maar vanaf de weg is wel de breedte van het perceel te zien. Het begint bij het slootje ten westen van 'Den donkeren boom' (Binnendamsseweg 100), de grens tussen Giessendam en Giessen-Oudekerk, en loopt tot de sloot achter de nieuwe huizen ten westen van De Koperen Knop.

De bovenste boerderij is het museum.

COLOFON:

Teksten Alida Ambachtsheer, Liesbeth Leenman, Edith van der Hoogt, Anne-Marie Verhagen, Dick de Jong.
Eindredactie Dick de Jong (publicist)
Foto's Ewoud Klop, John Tomeij en anderen

AFMELDEN VOOR ONTVANGST:
DIRECTIESECRETARIAAT@KOPERENKNOP.NL

MUSEUM DE KOPEREN KNOP
het cultureel en historisch
centrum in de alblasterwaard

Binnendams 6 | 3373 AD Hardinxveld-Giessendam | 0184-611366
www.koperenknop.nl | koperenknop@koperenknop.nl | bank nl93rabo0395001005
open: di t/m vr 13-17 uur en za 11-17 uur groepen op afspraak

Quote:

**HOE MINDER MENINGEN JE HOORT, HOE ZEKERDER
KUN JE ERVAN ZIJN DAT DIE VAN JOU DE JUISTE IS**